

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sžsk/19/2020
Identifikačné číslo spisu: 5019200412
Dátum vydania rozhodnutia: 25.11.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:5019200412.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členiek senátu JUDr. Judity Kokolevskej a JUDr. Violy Takáčovej, PhD., v právnej veci žalobcu PROMAVIT, s. r. o., so sídlom Palárikova 76, 022 01 Čadca, IČO: 472 372 10, právne zastúpený: JUDr. Ing. Zuzanou Kvakovou, advokátkou, so sídlom J. M. Geromettu 146/1, Žilina, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta č. 8 a 10, Bratislava, ďalší účastník: U. A. F., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom H. X.Y. X, XX-XXX X.-X., R. N., o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. 11670-5/2019-BA zo dňa 06.05.2019, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 29Sa/17/2019 zo dňa 19.11.2019, takto

rozhodol:

- I. Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť z a m i e t a .
- II. Účastníkom nárok na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Žiline rozsudkom sp. zn. 29Sa/17/2019 zo dňa 19.11.2019 zamietol žalobu na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. 11670-5/2019-BA zo dňa 06.05.2019 (ďalej len „preskúmané rozhodnutie“). Preskúmaným rozhodnutím žalovaná potvrdila rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky Čadca č. 46667-1/2013-CA zo dňa 10.10.2013 (ďalej len „prvostupňové rozhodnutie“), ktorým Sociálna poisťovňa, pobočka Čadca konštatovala, že ďalšiemu účastníkovi - zamestnancovi žalobcu nevzniklo povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti od 10.02.2012 podľa slovenskej legislatívy. Správny orgán I. stupňa odôvodnil svoje rozhodnutie tým, že na základe výsledkov kontroly u zamestnávateľa - žalobcu (ktorá bola vykonaná dňa 26.02.2013) nebolo preukázané, že ďalší účastník reálne vykonáva činnosť ako zamestnanec na území Slovenskej republiky, a preto nemôže podliehať slovenským právnym predpisom sociálneho zabezpečenia. Správny orgán 1. stupňa v odôvodnení rozhodnutia poukázal na príslušné ustanovenia zákona o sociálnom poistení, ako i na Nariadenie (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 z 29.04.2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia v znení Nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 988/2009 zo dňa 16.09.2009 (ďalej len „základné nariadenie“) a vykonávacie nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 zo dňa 16.09.2009 (ďalej len

„vykonávacie nariadenie“). Žalovaná v preskúvanom rozhodnutí uviedla, že podľa oznámenia poľskej inštitúcie sociálneho zabezpečenia (ďalej len „ZUS“) č. 240000/2016/512/UBS-IG/223547 zo dňa 22.11.2016 pán U. A. F. odo dňa 10.02.2012 podlieha právnym predpisom sociálneho zabezpečenia Poľskej republiky.

2. Krajský súd v napadnutom rozsudku uviedol, že z obsahu žaloby je zrejmé, že všetky žalobné námietky žalobcu smerujú k porušeniu subjektívnych práv ďalšieho účastníka konania ako zamestnanca žalobcu. Krajský súd poznamenal, že podľa § 178 ods. 1 SSP žalobcom je fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá o sebe tvrdí, že ako účastník administratívneho konania bola rozhodnutím orgánu verejnej správy alebo opatrením orgánu verejnej správy ukrátená na svojich právach alebo právom chránených záujmoch. Krajský súd má za to, že administratívne konanie sa vôbec netýkalo rozhodovania o právach, či povinnostiach žalobcu, ale jeho zamestnanca, pretože predmetom administratívneho konania bolo nevzniknutie povinného poistenia vo vzťahu k ďalšiemu účastníkovi, t. j. predmetom rozhodnutí žalovaného nebolo rozhodovanie o odvodovej povinnosti žalobcu. Z horeuvedených skutočností vyplýva, že žalobca teda namieta porušenie iných ako svojich subjektívnych práv, a to porušenie práv svojho zamestnanca.

3. Vzhľadom na horeuvedené skutočnosti krajský súd dospel k názoru, že vzhľadom na to, že žalobca nemá aktívnu vecnú legitimáciu na podanie správnej žaloby z dôvodu, že nebolo zasiahnuté do jeho subjektívnych práv alebo právom chránených záujmov, hmotnoprávne námietky uvedené v žalobe aj bez ich meritórneho vyhodnotenia je potrebné vyhodnotiť ako nedôvodné.

4. Proti uvedenému rozsudku krajského súdu podal kasačnú sťažnosť žalobca. Odôvodnil ju tým, že krajský súd nesprávne právne vec posúdil, keď vyhodnotil, že žalobca nie je aktívne legitimovaným subjektom na podanie žaloby. Žalobca má za to, že postup žalovanej zasiahol aj do jeho subjektívneho práva na slobodné podnikanie, nakoľko mu bolo rozhodnutím žalovanej znemožnené vykonávať právomoc koordinačných nariadení v oblasti práva sociálneho zabezpečenia. Sťažovateľ namieta, že podľa čl. 16 ods. 2 vykonávacieho nariadenia uplatniteľné právne predpisy určí inštitúcia členského štátu bydliska osoby, ktorá má podliehať čl. 13 základného nariadenia. S poukazom na čl. 16 ods. 1 vykonávacieho nariadenia žalobca namieta oprávnenie správneho orgánu prvého - a druhého stupňa vydať rozhodnutie o nevzniknutí povinného poistenia ďalšieho účastníka, nakoľko toto nie je v ich zákonnej kompetencii. Ďalej, sťažovateľ namieta, že z napadnutého rozsudku nie je zrejmé, či resp. ako bola definitívne určená uplatniteľná legislatíva, resp. akým spôsobom prebehla dohoda medzi žalovanou a ZUS. Poukázal na záver uznesenia Veľkého senátu správneho kolégia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Vs/1/2018 v zmysle ktorého definitívne určenie uplatniteľnej legislatívy iného členského štátu EÚ od určitého dátumu podľa čl. 16 ods. 3 vykonávacieho nariadenia alebo vzájomnou dohodou čl. 16 ods. 4 vykonávacieho nariadenia vylučuje právomoc Sociálnej poisťovne ako inštitúcie podľa čl. 1 písm. p) základného nariadenia na rozhodovanie o uplatniteľnej legislatíve. Zároveň Veľký senát prijal záver, že dohoda podľa čl. 16 ods. 4 vykonávacieho nariadenia musí byť určitá, čo do obsahu ako aj subjektov, ktorých sa má určenie uplatniteľných právnych predpisov týkať a súčasne musí byť zachytená v akomkoľvek formáte a založená do spisu. Na základe horeuvedených skutočností sťažovateľ navrhuje, aby kasačný súd zrušil rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

5. Vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti žalovaná uviedla, že kasačná sťažnosť je neprípustná, lebo bola podaná oneskorene. V súvislosti s námietkami žalobcu uvedených v kasačnej sťažnosti uviedla, že súhlasí s rozsudkom krajského súdu, a preto žiada, aby kasačný súd potvrdil rozsudok krajského súdu. Vo svojom vyjadrení žalovaná poukázala na skutočnosť, že Sociálna poisťovňa preskúvaným rozhodnutím zamestnancovi neurčila uplatniteľnú legislatívu, ale rozhodla vo veci nevzniku sociálneho poistenia zamestnanca podľa právnych predpisov Slovenskej republiky. Žalovaná uviedla, že v záujme zamedzenia vzniku akýchkoľvek pochybností o neexistencii sociálneho poistenia zamestnanca podľa právnych predpisov Slovenskej republiky, bolo potrebné formálne rozhodnúť o nevzniku slovenského sociálneho poistenia zamestnanca a tým ukončiť jeho registráciu v registri poisťencov. Žalovaná poukázala na skutočnosť, že dialóg medzi ZUS a Sociálnou poisťovňou neprebehol, pretože počas procesu určenia uplatniteľnej legislatívy neexistovali protichodné stanoviská medzi inštitúciami

sociálneho zabezpečenia. V súvislosti s uznesením Veľkého senátu správneho kolégia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Vs/1/2018 žalovaná poznamenala, že žalovaná nerozhodovala o uplatniteľnej legislatíve ako to tvrdí sťažovateľ, ale vydala rozhodnutie o zániku sociálneho poistenia zamestnanca na základe slovenskej legislatívy. Žalovaná dodala, že zamestnanec žalobcu si nemôže zvoliť systém sociálneho zabezpečenia tej krajiny, kde je to pre jeho podnikanie ekonomicky výhodnejšie, ale má povinnosť prihlásiť sa do systému sociálneho poistenia toho štátu, ktorému v zmysle koordinačných nariadení podlieha. Záverom žalovaná konštatovala, že súhlasí s názorom krajského súdu, na základe ktorého žalobca nemá aktívnu vecnú legitímáciu na podanie žaloby. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti žalovaná navrhuje, aby kasačný súd odmietol kasačnú sťažnosť ako oneskorene podanú, resp. potvrdil rozsudok krajského súdu.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd príslušný podľa § 438 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) rozhodovať o kasačnej sťažnosti, preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je nedôvodná.

7. Čo sa týka námietky žalovanej, na základe ktorej kasačná sťažnosť žalobcu bola podaná oneskorene, kasačný súd poukazuje na § 69 ods. 1 SSP, podľa ktorého lehoty podľa tohto zákona sa počítajú na hodiny, dni, týždne, mesiace a roky.

8. Podľa § 69 ods. 3 SSP do lehoty určenej podľa dní sa nezapočítava deň, v ktorom sa stala udalosť určujúca začiatok lehoty.

9. Podľa § 64 ods. 4 SSP lehota určená podľa týždňov, mesiacov alebo rokov sa skončí uplynutím toho dňa, ktorý svojim pomenovaním alebo číselným označením zodpovedá dňu, v ktorom sa stala udalosť určujúca začiatok lehoty. Ak chýba tento deň v poslednom mesiaci lehoty, končí sa lehota uplynutím posledného dňa tohto mesiaca.

10. Podľa § 64 ods. 5 SSP ak koniec lehoty pripadne na sobotu alebo deň pracovného pokoja, je posledným dňom lehoty najbližší nasledujúci pracovný deň; to neplatí na lehotu určenú podľa hodín.

11. Podľa § 64 ods. 6 SSP lehota je zachovaná, ak sa posledný deň lehoty urobí úkon na správnom súde alebo sa podanie odovzdá orgánu, ktorý má povinnosť ho doručiť; to platí aj vtedy, ak podanie urobené elektronickými prostriedkami je doručené mimo pracovného času.

12. Podľa § 443 ods. 1 SSP kasačná sťažnosť musí byť podaná v lehote jedného mesiaca od doručenia rozhodnutia krajského súdu oprávnenému subjektu, ak tento zákon neustanovuje inak. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

13. Zo súdneho spisu vyplýva, že rozsudok krajského súdu bol doručený žalobcovi (sťažovateľovi) dňa 11.12.2019. Z dôvodu, že koniec lehoty pripadol na nedeľu, je posledným dňom lehoty najbližší nasledujúci pracovný deň, t. j. 13.01.2020. Kasačná sťažnosť žalobcu bola doručená súdu elektronicky dňa 13.01.2020, teda bola podaná včas.

14. Predmetom preskúmavacieho konania pred kasačným súdom je rozsudok krajského súdu, ktorým súd zamietol žalobu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci kasačného konania najvyšší súd skúmal aj napadnuté rozhodnutie žalovanej, ako aj rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu a konania týmito rozhodnutiam predchádzajúce, najmä z toho pohľadu, či sa krajský súd vysporiadal so všetkými námietkami žalobcu uplatnenými v žalobe a z takto vymedzeného rozsahu, či správne posúdil zákonnosť napadnutého rozhodnutia.

15. Podľa § 178 ods. 1 SSP žalobcom je fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá o sebe tvrdí, že ako účastník administratívneho konania bola rozhodnutím orgánu verejnej správy alebo opatrením

orgánu verejnej správy ukrátená na svojich právach alebo právom chránených záujmoch.

16. Správne súdnictvo nie je založené na princípe verejnej žaloby, ktorý umožňuje komukoľvek podať žalobu o preskúmanie rozhodnutia správneho orgánu. I keď aktívna žalobná legitímácia nemá formálne povahu procesnej podmienky konania, správny súd je povinný ju skúmať počas celého konania. Ukrátenie práv žalobcu musí byť v žalobe tvrdené a podložené a aspoň potencionálne možné. Samotné postavenie účastníka správneho konania k naplneniu podmienky ukrátenia práv žalobcu nevedie.

17. V tejto súvislosti kasačný súd poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 3Sžr/2/2014, v ktorom najvyšší súd uviedol, že: „Súd v každej konkrétnej veci posudzuje, či žalobca spĺňa zákonom stanovené podmienky procesnej aktívnej legitímácie na podanie žaloby v správnom súdnictve. Žalobná legitímácia v zmysle § 247 ods. 1 a § 250 ods. 2 OSP musí byť daná pre všetky prípady, kedy je dotknutá právna sféra žalobcu. S prihliadnutím na účel súdneho prieskumu administratívnych rozhodnutí, táto podmienka musí byť splnená v priebehu celého konania...“

18. So zreteľom na ustanovenie § 178 ods. 1 SSP treba považovať za náležitosť žaloby aj konkrétne tvrdenie žalobcu o tom, že bol ukrátený na svojich právach nezákonným rozhodnutím správneho orgánu, pričom musí ísť o subjektívne práva vyplývajúce z právneho predpisu. Len tak môže súd posúdiť otázku aktívnej legitímácie žalobcu.

19. Po preskúmaní napadnutého rozsudku, ako aj rozhodnutia žalovanej, najvyšší súd dospel k rovnakému záveru ako krajský súd, a to, že vo vzťahu k žalobcovi jeho subjektívne práva neboli porušené. Žalobca počas konania pred súdom nepreukázal, že by postupom správneho orgánu 1. stupňa, či postupom žalovanej došlo k porušeniu jeho subjektívnych práv. V žalobných námietkach, ktoré sú takmer totožné s kasačnými dôvodmi, namietal skôr iné porušenia ako svojich subjektívnych práv ako účastníka konania, a to porušenie práv svojho zamestnanca.

20. Krajský súd otázku aktívnej legitímácie žalobcu posúdil správne, ak vzal do úvahy, že žalobcom môže byť len osoba, ktorá tvrdí ukrátenie svojich práv alebo právnych záujmov preskúmaným rozhodnutím alebo tvrdí aspoň potenciálnu možnosť ich ukrátenia.

21. Z podanej žaloby/kasačnej sťažnosti nie je zrejmé, v čom spočíva ukrátenie práv žalobcu ako zamestnávateľa preskúmaným rozhodnutím. Žalobca síce v podanej kasačnej sťažnosti uvádza, že postup žalovanej zasiahol do jeho subjektívneho práva na slobodné podnikanie, nakoľko mu bolo rozhodnutím žalovanej znemožnené vykonávať právomoc koordinačných nariadení v oblasti práva sociálneho zabezpečenia a cíti sa byť ukrátený na svojich právach nezákonným postupom a rozhodnutím žalovanej a domáha sa ochrany svojich subjektívnych práv, avšak tieto skutočnosti žiadnym spôsobom nešpecifikuje. Žalobca v podanej žalobe/kasačnej sťažnosti poukazuje na možné ukrátenie práv svojho zamestnanca. Najvyšší súd SR v tejto súvislosti dodáva, že zamestnancovi žalobcu nič nebránilo v tom, aby sa sám žalobou domáhal ochrany jeho subjektívnych práv v zákonnej lehote dvoch mesiacov.

22. Vzhľadom na uvedené kasačný súd dospel k záveru, že rozhodnutie žalovanej vychádza z dostatočne zisteného skutkového stavu, je v súlade so zákonom, a preto kasačnú sťažnosť žalobcu podľa § 461 SSP zamietol ako nedôvodnú.

23. O náhrade trov kasačného konania kasačný súd rozhodol v súlade s § 467 ods. 1 v spojení s § 167 ods. 1 SSP, pretože sťažovateľ bol v kasačnom konaní neúspešný.

24. Tento rozsudok bol prijatý pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e príпустný opravný prostriedok.